

Edvin Karlsson, Signe Hjortsberg, Alvin Gustafsson och Wilma Lind på Ångsgårdens förskola är väl medvetna om ljudets betydelse för trivseln på förskolan. Alla fyra försöker, om det går, att undvika höga ljud.

FOTO: TORBJÖRN JAKOBSSON

Svårt tysta utklädda tigrar

HÖGLJUTT. Barnens sätt att använda leksaker har störst betydelse för ljudvolymerna på förskolor. Genom att påverka barnens beteende, byta ut leksaker och vaddera förvaringslådor går det att skapa en bättre ljudmiljö.

Fredrik Sjödin, forskare i psykologi vid Umeå universitet, har studerat höga ljudvolymerna från leksaker som används i förskolemiljöer. Han har utfört studien i samarbete med femton förskolor i Umeå kommun.

Forskarna har också, i ljudlaboratorium, testat hur mycket olika leksaker låter.

– Vi har suttit i labbet och lekt på liknande sätt som barnen för att mäta ljudet, berättar Fredrik Sjödin.

I laboratoriet blev det tydligt att en del leksaker låter mer än andra, men mätningarna gav inte alltid förväntat resultat.

– Mjuka kuddar med galonöverdrag gav, om man kastar dem, extremt höga ljud. Ett ljud som tangerar gränsen för vad som är tillåtet på en arbetsplats, berättar Fredrik Sjödin.

De förskolor som deltagit i studien har fått byta ut tio leksaker mot tystare varianter. Det handlar om att erbjuda barnen leksaksbilar med tysta hjul, ersätta tråklossar med klossar i mjukare material. Lika viktigt är det att vaddera förvaringslådor.

Maggan Ådén, förskollärare på Ångsgårdens förskola i Umeå, tycker att åtgärderna ger god effekt.

– Det är särskilt bra med tassar på pallarna, dämpande mattor och vadderade lådor, säger Maggan Ådén.

Förändringen av utrustningen på förskolorna räcker inte hela vägen. Tidigare forskningsprojekt på förskolorna visar att det i stället är barnens beteende som är den främsta orsaken till störande ljud. Maggan Ådén tycker att det är fullt möjligt att påverka barnens beteende.

– Vi har pratat med barnen. De har varit väldigt lärorika och vet, till exempel, att de inte ska kasta saker, berättar Maggan Ådén.

Fredrik Sjödin pekar att hans forskning identifierat några moment i förskolans lekvardag där det är svårt att få ner ljudvolymerna. Ett handlar om aktiviteten i lekhallarna.

– Lekhallarna fungerar inte särskilt bra. Där blir det höga volymer och det är svårt att påverka leken. På en förskola, i ett annat projekt, valde vi att i en lekhall skapa rum i rummet för att få ner ljudvolymen, säger Fredrik Sjödin.

Ett annat svårhanterat moment handlar om utklädningsleken.

– Där har vi inte lyckats särskilt bra. När barnen klär ut sig till tigrar blir leken ganska vild. Jag hade en idé om att de i stället skulle testa kasper-teater, men barnen tyckte inte att det var en särskilt bra idé, säger Fredrik Sjödin.

Fredrik Sjödin, forskare i psykologi vid Umeå universitet.

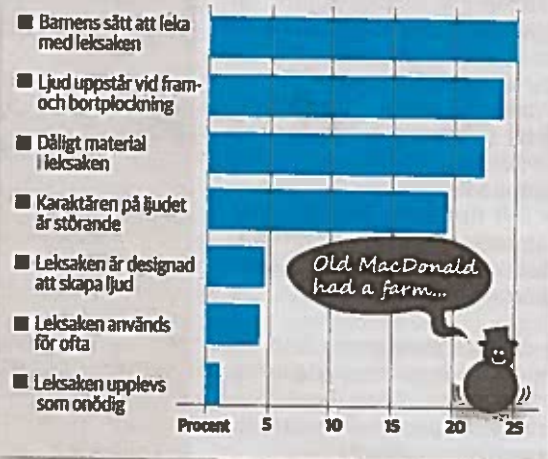
Han kan i sin forskning inte se att antalet barn i barngrupperna avgör ljudvolymerna.

– Det skulle man kunna tro, men det händer inte så mycket med ljudmiljön när antalet barn ökar. Det beror förmodligen på att personalen är väldigt skicklig på att styra barnens aktiviteter, säger Fredrik Sjödin.

KERSTIN ERIKSSON

090-17 60 72 kerstin.eriksson@vk.se

Vanligaste orsaken till att leksaken upplevs som störande

KÄLLA: FREDRIK SJÖDIN GRAFIK: ANNA ERIKSSON

Tycker du om när det låter mycket?

Alvin Gustafsson, 6 år:
– Nej. Det låter för högt. När något brakar ihop bygger jag upp det igen. Jag har känslig hörsel.

Wilma Lind, 5 år:
– Nej. Jag tycker inte om när de skriker jättehögt. Då stänger jag in mig i lekrummet för att slippa höra det.

Signe Hjortsberg, 6 år:
– Nej, jag gillar inte det för att det blir så högljutt.

Edvin Karlsson, 6 år:
– Nej, jag gillar det inte. Jag får ont i öronen för jag har så känslig hörsel.